

Kari Bruun^a

Turvallisuuden (bio)politiikkaa paikallisesti – Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelma

(Bio)politics of security locally – security plan of Helsinki

In the article I analyze the security plan of Helsinki supposing that its goal is to conduct or change patterns of thinking, attitudes, taking a stand and behavior regarding certain issues assembled under the title of security. I investigate this process applying critical discourse studies. First, I ask, how security is problematized and represented. Next, I analyze, what kind of measures it is going to undertake to improve the state of affairs of security further. Further, I analyze, how the residents of the city are allured and persuaded to become identified with the security thinking and the objectives of the plan.

In the representation different kind of pre-emptive action, with which one tries to prevent criminality, social exclusion, accidents as well as harms of intoxication is emphasized strongly. Further, the objective is collaboration with the officials and different sources, groups and individuals. One of the aims is that citizens themselves would share responsibility to preserve security. On the other hand, it is verified that inequality is increased and that all citizens are not capable of responsible autonomic action and a way of life.

Keywords: security, biopolitical government, critical discourse studies

Johdanto

Turvallisuuden käsite ”inhimillisenä turvallisuutena” tai ”elämän turvaamisena” on ilmaantunut kylmän sodan päättymisen jälkeen yhä kokonaisvaltaisemmin kehystämään toimintaamme yhteiskunnassa, työssä ja kotona. Näin käsitettynä turvallisuus on luonnollisesti sisällöllisesti laajempi käsite kuin perinteinen kapeasti sotilaalliseen toimintaan tai geopolitiikkaan liitetty turvallisuus (Hudson *ym.* 2013, 24.) Laajaan turvallisuuden käsitteen piiriin sisällytetään sosiaalinen, kulttuurinen ja ekologinen turvallisuus, mikä merkitsee yksilön kannalta ajatusta tasa-arvosta, arjesta selviämisestä, autonomiasta ja ympäristön säilymisestä elinkelpoisena (Zedner 2009, 39-40). Turvallisuuden käsitteen laaja-alaistumisen myötä erilaiset kielteiset asiat, kuten ravinnon puute, taudit, rikokset, etniset ja uskonnolliset konfliktit, päihitteet, syrjäytyminen ja monet muutkin asiat, jotka aiheuttavat haittaa tai pelkoa ihmisten päivittäiseen elämään, käsitetään turvallisuuden ongelmiksi tai turvallisuuskysymyksiksi (ks. UN Human Development Report 1994, 22). Turvallisuuteen

liitetään suuri joukko erilaisia tavoitteita, perusteluja, aloitteita ja suunnitelmia puhumattakaan kirjosta tehtäviä, jotka on nimetty tähän käsitteeseen viittaavilla tavoilla. Turvallisuudella onkin institutionalisoitunut asema yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa (Niemelä 2000, 32-36). Sen seurauksena sillä on huomattava kyky ja voima mobilisoida poliittisia ja taloudellisia resursseja (UN Human Commission on Human Security 2003; Zedner 2009, 44). Lopulta turvallisuus tarkoittaa laajasti ajatellen sitä, että yleensä elämään ja yhteiskuntaan liittyvät prosessit voivat tapahtua ilman häiriöitä (Arendt 2006, 149). Tämän seurauksena turvallisuuden, usein jollain lisämääritteellä varustettuna, voi katsoa ulottuvan lähes kaikille elämänalueille.

Inhimillisen turvallisuuden tärkeänä, vaikkakin kapeahkona osa-alueena turvallisuus kytketään rikollisuuteen ja sen estoon. Tällöin puhutaan kriminologisesta turvallisuudesta, joka on melko uusi käsite turvallisuuden kentässä (Zedner 2009, 48). Kiinnostus rikoksantorjunnan kehittämiseen ja uusien keinojen omaksumiseen lisääntyi Suomessa muiden länsimaiden tapaan 1990-luvun loppua kohden. Vuonna 1999, julkaistiin hallituksen ja oikeusministeriön toimesta rikoksantorjuntaohjelma ”Turvallisuustalkoot” (*”Working together for a safe society”*), jonka päivitetty versio nimeltään ”Turvallisesti yhdessä” (*”Working together for safer and more secure communities”*) ilmestyi vuonna 2016. Ohjelma painotti viranomaistoiminnan lisäksi yhteisöjen ja jopa yksittäisten kansalaisten panosta rikosten torjunnassa (Törrönen & Korander 2005, 109-110; OM 1999). Kun turvallisuus rajattiin rikoksantorjuntaohjelmassa vain rikosoikeudelliseen kontekstiin, 2000-luvun puolella sisäministeriön julkaisemissa sisäisen turvallisuuden valtakunnallisissa ohjelmissa (SM 44/2004, SM 16/2008 ja SM 26/2012) sekä sisäisen turvallisuuden strategiassa (SM 15/2017) nimikkeen alle on sijoitettu monenlaisia muitakin yhteiskunnan, taloudellisen toiminnan ja ihmisten elämän vakautta uhkaavia ilmiöitä. Sisäisen turvallisuuden ohjelmat ovat olleet edelleen ohjaavina malleina paikallisten turvallisuussuunnitelmien laatimisessa. Kuten sisäisen turvallisuuden ohjelmiakin, paikallisia suunnitelmia on laadittu lähinnä vasta kuluvalle vuosituuhannella.

Kollektiivinen, käytännön toiminta turvallisuuden edistämisen nimissä onnistuu parhaiten sellaisissa olosuhteissa, joissa ihmiset ovat muutenkin tekemisissä toistensa kanssa eli paikallisella tasolla. Edistäviä tekijöitä ovat ainakin paikallisten tahojen palvelujen ja resurssien helpompi mobilisointi, kumppanuustoiminnan mahdollistuminen, paikallisten olosuhteiden tuntemus sekä väestön keskinäinen yhteys (Clancey *ym.* 2012, Mesko & Lobnicar 2005). Sirpa Virta (2013) toteaaakin keräämäänsä tutkimusaineistoon perustuen turvallisuusajattelun painottavan nykyään entistä enemmän alueellista toimijuutta sekä pelkkää rikosten ennaltaehkäisyä kokonaisvaltaisempaa yhteistyötä valtiolisten ja paikallisten (sekä maantieteellisessä että yhteisöllisessä mielessä) toimijoiden välillä.

Yksittäisen kaupungin maantieteelliset rajat ovat toisaalta ainakin järjestyksenpitoon liittyvän turvallisuuden käytäntöjen kannalta keinotekoisia tai teknisiä, sillä järjestyksenpitoon liittyvät turvallisuustoiminnot ovat usein maantieteellisiltä rajoiltaan liukuvia tai voivat määräytyä pikemminkin erilaisten paikallisten tapahtumien ja julkisten paikkojen, kuten rautatieasemien, ostoskeskusten ja vastaavien perusteella (vrt. Campbell 2019, 15). Myös Hille Koskelan (2007) mielestä erityisesti paikallinen turvallisuussuunnittelu ja rikoksantorjunta on ollut varsin mekanistista ja teknistä. Yhteiskunnallista ja kulttuurista ymmärrystä vaativat lähestymistavat eivät ole olleet hänen huomionsa mukaan suosittuja. Alueellisten rajausten voi kuitenkin ajatella olevan käyttökelpoisia asukkaiden ”valmentamiseksi” tiettyihin paikallisesti sovellettaviin turvallisuuskäytäntöihin, sillä alueelle ominaiset kysymykset voidaan nivoa turvallisuusdiskurssiin uskottavasti ja tehokkaasti, koska ne ovat ihmisille yleensä valmiiksi tuttuja.

Esimerkkinä paikallisista suunnitelmista on tutkimukseni kohteena oleva Helsingin kaupungin viimeisin turvallisuussuunnitelma, jonka painovuosi on 2015. Turvallisuuden edistäminen on ollut näkyvästi esillä yli puoluerajojen Helsingin kunnallisvaaleissa (Koskela 2007, 234-235). Aiemmin Helsinkiin on laadittu turvallisuussuunnitelmat vuosina 2001,

2004, 2008 ja 2012. Helsingin kaupungin turvallisuussuunnittelua osana kolmen kaupungin (Helsinki, Lappeenranta ja Tampere) keskinäistä vertailua ovat aiemmin tutkineet Törrönen & Korander (2005). Siinä kirjoittajat toteavat Adam Crawfordin (1998, 9) viitaten rikoksen ennaltaehkäisemisen ja kollektiivisten toimien (viranomaisyhteistyön lisäksi esim. poliisin kumppanuus julkisen sektorin, markkinatoimijoiden ja vapaaehtoisorganisaatioiden kanssa) korostuvan keinoina luoda (ainakin rikosten torjunnan kannalta) turvallinen ympäristö.

Kehitys ja muutokset paikallisessa turvallisuusajattelussa, esimerkiksi turvallisuus-käsityksen puitteiden jatkuva laajentuminen tai syventyminen ei voi tapahtua pelkästään ylätasolla, kansalaisten päivittäisen elämän ulkopuolella. Turvallisuussuunnitelmien tärkeänä tavoitteena näyttääkin olevan paitsi turvallisuuden lisääminen, myös kansalaisten itsensä kytkeminen lisääntyvästi mukaan projektiin sekä elämään kuuluvien tavoiteltavien prosessien häiriötön toteutuminen, toisin sanoen kansalaisten biopoliittinen hallinta. Kun ajatellaan Helsingin turvallisuussuunnitelmaa alueellisena sovelluksena biopoliittisesti orientoituneesta väestön hallinnasta, suunnitelman on huomioitava kohteen erityispiirteet muun muassa siksi, että alueen asukkaat on kytkettävä suunnitelmaan mukaan sopivin hallinnollisin keinoin.

Tässä artikkelissa tutkimuksen kohteena on Helsingin kaupungin viimeisin turvallisuus-suunnitelmaa. Kyseessä on tekstidokumentti ja sen analyysi tapahtuu kriittistä diskurssien tutkimusta käyttäen. Analyysi perustuu Norman Fairclough'n (2003, 27-28) esittämään kolmijakoon tekstidokumenttien sisältämistä merkityksistä (*meaning*). Ne ovat tekstin suhde ympäröivään sosiaaliseen maailmaan (representaatio), tapahtumiin (toiminta) ja ihmisiin, jotka ovat mukana tapahtumissa (identifikaatio).

Tutkimuksen tausta

Foucault'n biopoliittinen valtakäsitys esittää biopolitiikan modernina vallan muotona, jonka tarkoitus vastakohtana aikaisemmalle suvereenille vallalle on optimoida eri keinoin ihmisten elämää. Biopoliittisen valtakäsityksen mukaan:

"[...] vallan tehtävä on kiihottaa, vahvistaa, valvoa, ohjailla, lisätä ja järjestää alistamia voimia. Sen päämäärä on tuottaa voimia, kasvattaa niitä suuremmiksi ja komentaa niitä eikä suinkaan estää niitä, panna ne polvilleen tai tuhota ne." (Foucault 2010, 100).

Kuvauksen perusteella biopolitiikka on liberaalin, modernin valtion tapa hallita kansalaisten elämää tahdikkaasti ja isällisesti, jolloin elämään liittyvien konkreettisten prosessien ja ilmiöiden kokonaisuus on myös turvallisuuden käsitteen alla käytävien keskustelujen, pohdintojen ja problematisointien kohde.

Nykyinen tutkimus (tai ymmärrys) biopolitiikasta on kuitenkin tuonut käsitteeseen liittyviä toisiinsa törmäviä periaatteita, josta syystä lyhyt katsaus keskusteluun on paikallaan. Foucault ja hänen jälkeensä biopolitiikkaa kehittäneet filosofit ja yhteiskuntatieteilijät (etenkin Giorgio Agamben ja Roberto Esposito) eivät katso biopolitiikkaa vain elämää kunnioittavana ja esimerkiksi liberalismiin ihanteisiin, kuten vapautteen ja itsemääräämisoikeuteen ankkuroituneena hallinnan periaatteena.

Agamben (1998) korostaa biopolitiikan ja suvereenin vallan (käytännössä valtion tai valtioiden) tosiasiallista yhteyttä. Miguel de Larrinaga & Marc Doucet (2008) esittävät, että erityisesti 9/11 terrori-iskujen jälkeen biopoliittiset turvallisuustekniikat esiintyvät entistä selvemmin suvereenin vallan perustelemien elämän turvaamistoimien kanssa yhdessä. Suvereeni valta on aktivoitunut suhteessa kansalaisiin ja valtiollisiin rakenteisiin, ja biopolitiikan olemuksesta on tullut tästäkin syystä kiistelty asia. Sen myötä on noussut esiin kysymys, mitä biopolitiikka on omana aikanamme (Esposito 2008, 14).

Uudehkon, kiinnostavan ”päivityksen” biopolitiikkaan on tehnyt juuri edellä mainittu Esposito (2008). Espositon näkemyksen mukaan biopolitiikan tavoitteleva elämän

turvaaminen ja varjeleminen toteutuu immuniteetin logiikalla. Immuniteetin käsitteellä hän hakee ratkaisua biopolitiikan ”enigmaattisen” ongelmaan: biopolitiikka pyrkii edistämään ja suojaamaan elämää, mutta toisaalta se samanaikaisesti vahingoittaa ja karsinoi sitä. Elämän suojaamispyrkimys voi biopolitiikan puitteissa toteutua paradoksaalisesti kuoleman avulla, kuten tapahtuu rasistisiin asenteisiin nojaavien kansanmurhien tapauksissa. Kuolema on tällöin patogeeni, jonka on tarkoitus sopivassa määrin annosteltuna tuottaa eloon jääneelle kansan osalle immuniteetti uhkaksi katsotun ihmisryhmän edustamaa sairautta ja rappiota vastaan samalla periaatteella kuin rokote. Immuniteetin mekanismeissa yhdistyvät positiivinen (kannustaminen, edistäminen) sekä negatiivinen (syrjintä, ulossulkeminen, tuhoaminen) suhtautuminen elämään (ks. Esposito 2008, 41; 137-138).

Tulkintani mukaan turvallisuussuunnitelman voi ajatella synnyttävän immuniteetin rokotteen tapaan: tiedostetaan uhka (jaetaan pieni annos uhkakuvaa eli sairautta, jonka suhteen varaudutaan), jolloin seurauksena estyy uhkan realisoituminen (taudin puhkeaminen). Yritys ylläpitää turvallisuutta merkitsee pyrkimystä tehdä elämä immuuniksi uhkien suhteen. Näyttää siltä, että immuuniksi tekemisen periaate ei ollut tuntematon myöskään Foucault’lle¹, vaikkei hän ei kyseistä ilmaisua käyttänyt.

Kuten edellä käy ilmi, biopolitiikkaa voidaan kuvata eri tavoin, mutta tässä yhteydessä sillä tarkoitetaan erityistä hallinnan tapaa, joka toimii liberalismiin ja yksilöllisen itsehallinnan kehityksessä. Biopolitiikasta ja turvallisuudesta on 2010-luvulla keskusteltu erityisesti YK:n reformipolitiikan ja kansainvälisen governance-politiikan (Jaeger 2010), maahanmuuton (Islam 2017), ilmastonmuutoksen ja ympäristöturvallisuuden (Grove 2010), infrastruktuurin suojaamisen ja radikalisoitumisen ehkäisemisen (Hegemann & Kahl 2018) sekä vihreämpien ja elävämpien kaupunkiympäristöjen kehittämisen (Arvanitis 2013) yhteydessä.

Turvallisuussuunnitelmissa turvallisuuden biopolitiittisen perustan muodostavat talous, asioiden ja ilmiöiden optimaalinen tapahtuminen tai ”kierto”. Kyse on erityisesti talouden toiminnasta ja yleisestä väestöön liittyvien sattumanvaraisuuksien (kontingenssin) hallinnasta. Turvallisuuden problematisointi suunnitelmissa tapahtuu perimmältään tältä pohjalta (ks. Dillon & Lobo-Guerrero 2008). Kansalaisten elämään liittyvien biopolitiittisten prosessien häiriötön, ohjailtu, mutta toisaalta spontaani toteutuminen edellyttävät olosuhteita, joissa kyseiset prosessit voivat toteutua mahdollisuuksien mukaan ongelmitta ja ”kustannustehokkaasti”. Turvallisuus on nähtävä silloin biopolitiikan ”vastinosana” tai ”kaksoiskappaleena”. Turvallisuustekniikoiden tavoitteena on estää tai kompensoida rikosten ohella kaikenlaiset epätoivottavat tapahtumat ja pyrkii säätämään ja hallitsemaan elämään liittyviä uhkaavia riskejä (Foucault 2004, 249; Lemke 2011, 37).

Biopolitiittisena käsitteenä turvallisuus ei siten rajoitu vain esimerkiksi rikollisuuden estoon ja dokumentointiin, vaan monipuolista turvallisuuden keinovalikoimaa, kuten tiedon keräämistä, sen analysointia, yksilöiden profiloitua ja valvontaa sovelletaan myös vaikkapa talouteen, terveysasioihin ja lääketieteeseen. Näillä elämänalueilla ja tekniikoilla on toisaalta yhteytensä geopolitiittiseen ja sotilaalliseen turvallisuuteen. Turvallisuuden biopolitiittisten mekanismien voidaankin katsoa ulottuvan yhtä lailla hallinnollis-kaupalliselle kuin juridis-sotilaallisellekin elämän ja vallankäytön alueelle (Dillon & Lobo-Guerrero 2008, 266-267; 277-278).

Aineisto ja menetelmä

Analyysin kohteena olevan Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelman toimeenpanon ohjaus-, seuranta- ja arviointivastuu on ollut kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksiköllä (mt., 5), varsinaisia kirjoittajia ei ole mainittu. Turvallisuussuunnitelman teksti muodostuu neljästä pääluvusta: 1) Johdanto, 2) Painopistealueet, 3) Turvallisuustilanteen seuranta 4) Kärkihankkeet. Niissä tulevat näkyviksi ne diskursiiviset

¹ Kirjassaan ”Security, territory, population” (2007) Foucault kuvaa itse asiassa juuri immunisaatiomekanismia, kun hän puhuu taudin istutuksesta ja rokotuksista tartuntatautien (isorokon) hoitokeinona. Vastaavasti kirjassa ”Society must be defended” (2004) Foucault puhuu rasismista biopolitiikan keinona kuvatessaan ”alemmien” rodun eliminoimista tarkoituksena suojata ja vahvistaa ”arvokkaampaa” elämää.

prosessit ja problematisoinnit, joilla vallankäyttäjän tavoitteisiin pyritään (Rose 1999, 48–49; Kaisto 2010, 49–70). Suunnitelman tekstillä on vaikutusta siihen maailmaan, jossa elämme. Kuten aiemmin mainittiin, Norman Fairclough (2003, 27–28) esittää kolme pääasiallista tapaa, joilla teksti ja aineellinen ja sosiaalinen maailma, tapahtumat ja tapahtumissa mukana olevat ihmiset liittyvät toisiinsa: representaatio, toiminta ja identifikaatio.

Representaatiossa kuvataan maailmaa niin fyysis-mentaaliseen kuin sosiaalisestakin näkökulmasta. Representaation välityksellä maailmalle luodaan tietty mieli, sitä katsotaan tietyistä näkökulmista ja se saa tietyn järjestyksen (Fairclough 2003, 27–28; Törrönen & Tryggvesson 2015, 60). Toiminta puolestaan luo sosiaalisia käytäntöjä. Toiminta voidaan ajatella materiaaliseksi eli konkreettiseksi teoksi tai semioottiseksi eli merkityksen sisältäväksi (van Leeuwen 2016, 141; 148). Identifikaatio taas viittaa siihen suostutteluun ja houkutteluun, jolla ihmiset saadaan identifioitumaan esitettyyn informaatioon, suunnitelmiin ja neuvoihin (vrt. Törrönen & Tryggvesson 2015, 60). Nämä kolme merkitystä ovat Fairclough'n (mt.) mukaan läsnä teksteissä usein pieninä osina tai joskus yhtenäisinä, laajempinakin osioina. Rajat representaation, toiminnan ja identifikaation välillä ovat häilyviä, kukin näistä tekstin merkityksistä sisältää yleensä aineksia myös kahdesta muusta. Hallinnan rationaalisuuksien² esittämisen, niiden toteutustekniikoiden ja kaupunkilaisten oman eettisen substanssin muovaamisen ja toisaalta representaation, toiminnan ja identifikaation välillä näyttäisi vallitsevan yhteys.

Kyseenen yhteys rakentuu turvallisuustyön kautta, jota suunnitelmassa esitetyn mukaan tehdään Helsingin kaupungissa kolmella tasolla. Tasot ovat 1) strategiaohjelma, 2) toimintaohjelma, 3) kohdekohtaiset suunnitelmat. Tulkiten Fairclough'n (2003, 26–28) teoriaan nojaten näiden kolmen tason jäsentävän turvallisuustyötä seuraavasti:

1. **Strategiaohjelma (representaatio):** tehdään selkoa ympäröivästä maailmasta turvallisuuden näkökulmasta ja kartoitetaan ongelmina pidetyt asiat. Pääosin strategiaohjelma on esitelty suunnitelman luvussa nimeltään ”Painopistealueet”.
2. **Toimintaohjelma (toiminta):** toimintaohjelma kuvaavat hankkeita, joiden ajatellaan ratkaisevan turvallisuuteen liittyviä ongelmia. Lisäksi ne informoivat, neuvovat, lupaavat tai varoittavat kaupunkilaisia. Toimintaohjelma on esitetty pääosin suunnitelman luvussa nimeltään ”Kärkihankkeet”.
3. **Kohdekohtaiset suunnitelmat (identifikaatio):** pyritään taivuttelemaan lukija (kaupunkilainen) omaksumaan ja samastumaan tarjottuun tietoon, neuvoihin, lupauksiin ja varoituksiin. Taivuttelua on havaittavissa pieninä tekstipätkinä eri osissa suunnitelmaa.

Turvallisuustyön kolmea tasoa tutkimalla kysyn: Millainen käsitys turvallisuus-problematiikasta näissä ohjelmissa esitetään? (representaatio) Millaisin toimenpitein turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta pyritään edistämään? (toiminta). Miten kaupunkilaisten asennoitumista ja samastumista ohjataan kohti auktoriteettien esittämää tulkintaa? (identifikaatio)? Vastauksia kysymyksiin etsin tutkimalla kutakin tasoa diskursiivisesti.

Analyysin välineenä (metodina) on kriittinen diskurssien tutkimus. Diskurssi(t) voidaan määritellä sosiaalisesti rakentuneiksi, kontekstista riippuviksi tavoiksi tunnistaa/tuntea joitain totuuden aspekteja (van Leeuwen 2016, 138). Diskurssilla tarkoitetaan toisaalta suhteellisen vakiintuneita puhetapoja, jotka antavat asioille merkityksen tietyistä näkökulmista (Fairclough 2003). Diskurssien voidaan ajatella pitävän sisällään muutakin, kuin vain kielen. Ne ovat tapoja ”olla maailmassa” tai ”elämän ulkoinen muoto”, kuten Gee (1996, viii) on todennut. Kun diskurssia tarkastellaan kriittisesti, mielenkiinto kohdistuu kahteen kielenkäytön aspektiin: kieleen yhteiskunnallisena tuotoksena ja kieleen

yhteiskunnallisena vaikuttajana. Tutkitaan siis, millaisissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa ja millä ehdoilla kieltä tuotetaan ja miten sen ajatellaan tai toivotaan vaikuttavan (Wodak 1996, 17-20).

Virallisuonteisten turvallisuussuunnitelmien institutionaalinen teksti voidaan ymmärtää vallanpitäjän ja viranomaisten näkökulmasta ja niiden intressien mukaan laadituksi. Tekstin kriittinen tulkinta on pyrkimystä irtaantua niistä itsestään selvinä pidetyistä ajattelutavoista, jotka ovat luonteenomainen osa hegemonista diskurssia. Tarkoitus ei ole kuitenkaan väittää, että tällainen kriittinen tulkinta olisi automaattisesti ”parempi” semminkin, kun oma implisiittinen normatiivisuuteni voi jäädä itseltäni havaitsematta (ks. Herzog 2016).

Analyysi

Representaatio

Helsingin kaupungin turvallisuus- ja valmiusyksikkö aloitti tutkimuskohteena olevan turvallisuussuunnitelman valmistelun vuonna 2014 järjestämällä verkkokyselyn otsikolla ”Mitkä turvallisuuteen liittyvät asiat ja ilmiöt huolestuttavat sinua Helsingissä?” Kysely toteutettiin internetin kautta Otakantaa.fi -sivuilla, jolloin asukkailla oli mahdollisuus kokea olevansa osallisina turvallisuussuunnittelussa alkuvaiheesta lähtien (Hkt 2015, 6). Turvallisuuden osa-alueiden määrittely ei tapahtunut vain viranomaisen toimesta ”ylhäältä alas” vaan vastaajilla oli mahdollisuus ilmaista avovastauksissa omiin kokemuksiinsa ja käsityksiinsä perustuen, mitkä asiat he yhdistävät juuri omaan tunteeseensa turvallisuudesta. Verkkokyselyn toteuttaminen kertoo myös siitä, että kaupunkilaisten oletetaan ja uskotaan jo valmiiksi identifioituneen kohtuullisessa määrin turvallisuuteen liitettyihin ajattelutapoihin, jolloin heidän mielipiteensä nähdään relevantiksi pohjaksi suunnitelman laatimisessa.

Kyselyn tulosten esittelyn ja niiden kommentoinnin perusteella syntyi representaatio Helsingin turvallisuustilanteesta. Fairclough'n (2003, 139-141) mukaan representaatioissa sosiaalinen tapahtuma esitetään jollain tavoin uudelleen. Joitakin asioita jää/jätetään pois ja joitakin otetaan mukaan riippuen esimerkiksi siitä genrestä (eli sosiaalisen tapahtuman erityisestä diskursiivisesta, tunnistettavasta ja vakiintuneesta muodosta (ks. esim. Fairclough 2003), jossa representaatio tapahtuu. Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa representaatio tapahtui tieteellisluonteisen kyselyn genressä.

Terveysten ja hyvinvoinnin piiriin kuuluvat asiat osoittautuivat eniten mainintoja saaneiksi turvallisuuskysymyksiksi. Neljännes (25,9%) vastauksista sisälsi tähän alueeseen kuuluvia mainintoja, kuten sosiaalityö, päihteet, mielenterveystyö, eriarvoistuminen ja syrjäytyminen. (Hkt 2015, 6.) Turvallisuushuolien kärjessä olevat asiat liittyivät siis arkisiin ongelmiin, suoriutumiseen jokapäiväisestä elämästä. Terveyyteen ja hyvinvointiin liittyvän turvallisuusproblematiikan representaatio on hallinnan onnistumista ajatellen syytä tehdä huolellisesti, koska kysymys näyttää koskettavan kansalaisia vahvemmin kuin muut turvallisuusproblematsoinnin osa-alueet. Näin ollen ei ole yhdentekevää, miten esimerkiksi terveyteen liittyvistä asioista tiedotetaan.

Runas viidennes turvallisuuskyselyyn vastanneista (21,7%) mainitsi liikenteen turvallisuuden kannalta huolta aiheuttavaksi asiaksi. Vastauksia on suunnitelmassa tulkittu niin, että vastanneet olisivat erityisesti huolissaan muiden kuin itsensä käyttämien liikennemuotojen edustajien huonosta liikennekäyttäytymisestä. Itselle vastakkaisten liikennemuotojen edustajiin ei luotettu tai heidän asenteissaan nähtiin korjaamisen varaa (Hkt 2015, 11). Turvallisuussuunnitelman laatijoiden visiona esitetään, että ”Helsingin liikennejärjestelmä on kaikille liikkujaryhmille niin turvallinen, että kenenkään ei tarvitse kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä” (mt., 12). Vision sanamuoto luo luottamusta liikkujaryhmien välille ja pyrkii tynnyttämään syntyneitä liikennepelkoja.

Lapsiin ja nuoriin liittyvät asiat ilmaisi 19,2% vastaajista turvallisuuteen liittyviksi huolen aiheiksi. Nuorten tilanne esitetään turvallisuussuunnitelmassa polarisoituneeksi -

yhä useammalla nuorella sanotaan menevän hyvin, toisaalta yhä useampi kohtaa erilaisia ongelmia. Representaatio korostaa voimakkaasti nuorten syrjäytymistä ongelmana sekä nimeää oheisilmiöitä, joiden todetaan tuottavan syrjäytymistä. Tällaisiksi esitetään matala koulutustaso, pitkäaikainen työttömyys, toimeentulo- ja terveydelliset ongelmat, sosiaalisten suhteiden vähyys sekä ulkopuolisuus yhteiskunnallisesta osallistumisesta. Suunnitelman tekstistä ei selviä, puhuvatko syrjäytymisen syistä myös turvallisuuskyselyyn vastaajat vai ovatko asialla yksinomaan suunnitelman kirjoittajat. Päihteet mainitaan ongelmana älyllisen, tiedollisen, sosiaalisen ja fyysisen kehityksen suhteen. Useat tutkimukset yhdistävät juuri päihteet syrjäytymiseen (esim. Foster 2000; MacDonald & Marsh 2002; Buchanan 2004). Puutteelliseen kykyyn tehdä omakohtaista eettistä työtä viittaa maininta elämänhallintaan liittyvistä ongelmista. Syyt syrjäytymiseen ja muihin ongelmiin esitetään melko suoraviivaisesti yksilöiden omista valinnoista kumpuaviksi.

Hieman yllättäen vasta neljänneksi yleisin turvallisuushuoli liittyi rikoksiin ja väkivaltaan. Tulosta voisi osin selittää huomio, että pelko rikoksen kohteeksi joutumisesta on vähentynyt helsinkiläisten kohdalla jo vuosituhannen alkuvuosista lähtien. (Tuominen & Laihinne 2013.) Henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten todetaan vähentyneen, mutta sen sijaan poliisiin tietoon tulleiden huumausainerikosten määrän raportoidaan nousseen. Syrjäytyminen nostetaan tässäkin yhteydessä esille ja sen ehkäisy representoidaan tärkeäksi osaksi rikollisuuden torjuntaa. Merkille pantavaa on, että syrjäytyminen yhdistetään voimakkaasti paitsi rikollisuuteen myös turvallisuuden heikentymiseen. Syrjäytymistä ei representoida sosiaalisena ongelmana vaan pikemminkin järjestyskysymyksenä ja poliisiasiana (Hkt 2015, 15).

Valvontaan, näkyvyyteen ja ennaltaehkäisyyn liittyviä mainintoja turvallisuushuolista esitti 16,4% vastaajista (Hkt 2015, 16). Poliisi ja pelastuslaitos esitetään suunnitelmassa tahoiksi, joiden näkyvyys ja toiminta lisäävät asukkaiden turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Myös yksityisen turvallisuusalan toimijoiden vaikutus kuvataan samanlaiseksi.

Maahanmuuttajiin liittyvät turvallisuusongelmat mainitsi 13,9% kyselyyn vastanneista. On huomattava, että kysely suoritettiin ennen vuoden 2015 pakolaismäärien nopeaa kasvua ja maahanmuuton voimakasta politisoitumista. Maahanmuuttajien kotoutumista painotetaan ja sen tärkeimmiksi osatekijöiksi esitetään kieli, koulutus ja työ. Näiden ”merkitys on suuri niin maahanmuuttajalle itselleen kuin yhteiskunnalle laajemmin” (Hki 2015, 20). Suomeen tarvitaan kuitenkin Myrskylän & Pyykkösen (2015) mukaan 34000 maahanmuuttajaa, jotta työvoima ei tulevaisuudessa supistuisi. Työ representoidaan keskeiseksi osaksi yksilön identiteettiä ja sosiaalisen verkoston rakentumista uudessa kotimaassa, joten samalla tullaan tukeneeksi työperäisen maahanmuuton ajattelumallia. Kotoutumisen erääksi ongelmaksi todetaan maahanmuuttajien muuta väestöä heikompi luottamus viranomaisiin. ”Heidän [maahanmuuttajien] asemansa tulisi huomioida paremmin kansalaisten turvallisuuteen liittyvässä viestinnässä palveluiden saamisen varmistamiseksi” (Hkt 2015, 20). Turvallisuus liitetään tässä valtion ja yhteiskunnan palvelujen saatavuuteen; eli turvallisuuden käsite tunnustetaan tässäkin selvästi suoran kriminologisen yhteyden yli inhimillisenä (biopolitisoituneena) turvallisuutena (vrt. Kainulainen 2000, 298-303).

Suunnitelman viimeiset turvallisuushuolina käsitellyt asiat, vajaan kymmenen prosentin osuudella, koskivat valaistusta, siisteyttä, kunnossapitoa ja asuntopoliittikkaa. Rakennetun ympäristön todetaan vaikuttavan turvallisuuden kokemiseen, kuten myös tapaturmien, onnettomuuksien ja rikosten määrään. Turvallisuus korostuu tässäkin yhteydessä kokonaisvaltaisena yksilöllisenä tuntemuksena. Sen erityisiksi elementeiksi on nimetty esimerkiksi miellyttävän tuntuinen mittakaava, sopiva valaistus ja kaupunkiympäristön ilmeikkyyys, joiden ajatellaan lisäävän ihmisten keskinäistä vuorovaikutusta. Tämä puolestaan edistää muun muassa sosiaalista kontrollia, jota syntyy vuorovaikutuksen seurauksena ja jonka varaan toivotun järjestyksen saavuttaminen mielellään uskotaan mahdollisimman suurena määrin.

Huolestuttavana piirteenä representoidaan asuinalueiden eriytymisrakenteisuuden voimistuminen ”Alueellinen eriytyminen kaupungin sisällä voi heikentää turvallisuuden

kokemusta, varsinkin jos eriytyminen johtaa alueiden eriarvoistumiseen” (Hkt 2015, 23). Tuloerojen vaikutus segregoitumisen aiheuttajana mainitaan, mutta sen sijaan tuloerojen viime vuosikymmeninä tapahtunut kasvu huono-osaisuuden lisääntymiseen vaikuttavana tekijänä jää ilman maininta (ks. Kekkonen 2013, 15). Turvallisuuden kokeminen saattaa eriarvoistumisen seurauksena heikentyä ja lisäksi huono-osaisilla alueilla asukkaiden sitoutuminen alueeseen kuvataan vähäisemmäksi (ks. Hkt 2015, 23). Tämän voisi olettaa indikoivan asukkaiden heikompa sitoutumista (identifioitumista) toimimaan viranomaisen toivomien turvallisuussommitelmien mukaisesti.

Eräissä turvallisuussuunnitelmissa (esim. Vantaan turvallisuussuunnitelma 2013) yhteisöllisyyden tukeminen nimetään tärkeäksi turvallisuustason parantamisen keinoksi viranomaisten ennaltaehkäisevien toimien ohella. Myös Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelma sisältää edellisen kaltaista ”yhteisöllisyyspuhetta”, joka korostaa esimerkiksi ”alueellisen yhteisöllisyyden ja luottamuksen” (Hkt 2015, 19) tärkeyttä. Toisaalta valitellaan asuinalueiden jatkuvasti lisääntyvää eriytymistä ja siitä seuraavaa ”alueeseen sitoutumisen” vähentymistä niillä alueilla, joille huono-osaisuus on keskittynyt (mt., 23). Biopoliittisen hallinnan edistämiskeinona alueeseen liittyväksi ajateltu yhteisöllisyys on otettu yhä laajemmin välineeksi (ks. Miller & Rose 2008, 93).

Turvallisuussuunnitelman representaatiossa todistellaan, että kansalaisten elämästä kannetaan affirmatiivisen (bio)politiikan periaatteella huolta ja heitä autetaan arjen toiminnoissa aina asumisesta pyöräteiden talvihoitoon. Tästä syntyy helposti kuva ihmisistä, jotka ovat eräänlaisen myönteisen holhouksen tarpeessa, mikä sisältää muun muassa rikollisuutta ja häiriöitä ennalta ehkäisevää viranomaistoimintaa. Toisaalta kaupunkilaisia kuitenkin kannustetaan innovatiivisuuteen, vastuulliseen osallistumiseen ja raportoimaan havaitsemistaan puutteista. Myös viranomaisille asetetaan eksplisiittisesti vaatimuksia: suunnittelutoiminnan on oltava sellaista, että rikollisuus, vahingonteot ja järjestyshäiriöt sekä turvattomuuden tunne vähenevät. Tässä suhteessa ”keinovalikoima ulottuu rikostilaisuuksien vähentämisestä ihmisten käyttäytymisen ohjailuun” (Hkt 2005, 24).

Toiminta

Esiintyessään toimintaan viittaavana strategiateksti näyttäytyy kahden osapuolen välisenä sosiaalisena suhteena – toisen, joka kertoo, mitä on tehty tai aiotaan tehdä turvallisuuden hyväksi ja toisen, jota opastetaan ja informoidaan. Tietävä osapuoli (lähinnä virkamies- tai asiantuntijataho) neuvoo, lupaa, jakaa tietoa, varoituksia ja niin edelleen tietämättömälle tai muuten valistuksen tarpeessa olevalle osapuolelle (kaupunkilaisille). Viestintä on epäsymmetristä, sillä viestin lähettäjällä on valtaa yleisöön (Sulkunen & Törrönen 1997, 97; Fairclough 2003, 27).

Käsitteellisesti toimintaa voidaan pitää joko materiaalisena eli konkreettisiin tekoihin viittaavana tai semioottisena eli tarkoituksen sisältävänä (van Leeuwen 2016, 148). Turvallisuussuunnitelma jakaa informaatiota konkreettisista ohjelmista ja hankkeista, joiden tavoitteena on asukkaiden identifioituminen toivottuihin turvallisuutta koskeviin ajattelumalleihin ja asenteisiin.

Tässä esityksessä keskityn siihen toimintaan, jota kuvataan turvallisuussuunnitelman neljännessä pääluvussa otsikkonaan ”Kärkihankkeet”. Kärkihankkeet näyttävät keskittyvän asukkaiden vastuuttamiseen, ongelmien ennaltaehkäisyyn sekä asukkaisiin, jotka ovat turvallisuusajattelun kannalta ongelmallisia ja ohjausta kaipaavia tai joiden kyky elämänsä hallintaan ei näytä riittävän. Kärkihankkeisiin sisältyvät suunnitelmat paikantuvat tyypillisesti konkreettisiin fyysisiin tiloihin (ostarit, asuinkiinteistöt, jalkautuminen kadulle) ja soveltuvat sisällöllisesti käyttäytymisen ja asenteiden ohjaukseen. Kyse on siten konkreettisesta toiminnasta, johon liittyy semioottinen ulottuvuus (van Leeuwen 2016, 148-149).

”Kärkihankkeet” -luvussa esitellään seuraavilla otsikoilla varustettuja hankkeita, jotka ovat sisällöllisesti toimintoja: 1) Turvallisuuden mittarit 2) Ostarit osana kaupunkia

3) Pakka-toimintamalli 4) Kuntien osallistuminen automaattiseen liikennevalvontaan 5) Asuinkiinteistöjen turvallisuuden omavalvonta 6) Yli Hyvä Juttu -toimintamalli 7) Nuorten rikosasioiden sovittelu 8) Olen Muslimi Olen Suomalainen -ohjelma 9) Erilainen naapuri -toimintamalli 10) Pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyö radikalisoitumisen estämiseksi 11) Matalan kynnyksen toimintakeskus Länsi-Helsinkiin 12) Koti- ja vapaa-ajan tapaturmatyön koordinaatio 13) Jalkautuva työ.

Hankkeet voidaan luokitella toiminnan tavoite- ja kohderyhmä huomioiden kolmeen luokkaan seuraavasti i) asukkaiden sekä asukasryhmien vastuuttaminen turvallisuusasioissa, ii) onnettomuuksien, rikosten tai muiden ei-toivottavien tapahtumien ja prosessien ennaltaehkäisy sekä yleensä turvallisuustilanteeseen ennalta vaikuttaminen ja iii) eräiden asukkaiden ajateltu kyvyttömyys autonomiaan tai heidän toisille aiheuttama turvattomuuden tunne ja häiriö. Luokkia edustavat eivät ole vain yhteen luokkaan puhtaasti ja yksiselitteisesti sijoitettavissa. Hankkeet ovat usein samoihin asukasryhmiin kohdentuvia osin päällekkäisiä tai muuten toisiaan leikkaavia. Kuitenkaan hanke 4) ”Kuntien osallistuminen automaattiseen liikennevalvontaa” ei mielestäni sijoitu selvästi mihinkään kolmesta luokasta.

i) Asukkaiden sekä asukasryhmien vastuuttaminen turvallisuusasioissa

Vastuuttamisen motiivi on yhteistä erityisesti hankkeille 2) Ostarit osana kaupunkia ja 5) Asuinkiinteistöjen turvallisuuden omavalvonta. Hankkeet ovat linjassa sen uuden subjektiivisuuden muodon kanssa, joka on kehittynyt tai kehitteillä aktiivisen (ja aktivoivan) hyvinvointivaltiopolitiikan toimeenpanon myötä. Yksilöillä ja kansalaisten muodostamilla ryhmillä katsotaan sen mukaan olevan sosiaaliset oikeutensa, mutta myös sosiaaliset velvollisuutensa. Jälkimmäiset eivät ulotu vain vastuuseen itsestä vaan myös vastuuseen koko yhteiskunnasta ja sen hyvinvoinnista viranomaisten toimintaa tukien (Lessenich 2011, 306-307). Kyseistä ajattelutapaa heijastelevat seuraavat lainaukset tähän luokkaan sijoitettujen hankkeiden esittelystä:

Ostarit osana kaupunkia on monitoimijainen kaupunkitasoinen keskustelufoorumi, jonka tavoitteena on säännöllisen yhteydenpidon varmistaminen kaupungin hallintokuntien (mm. pelastuslaitos, sosiaali- ja terveysvirasto, kaupunkisuunnitteluvirasto, rakennusvirasto), poliisin, aluehallintoviraston, lupaviranomaisten, Helsingin kaupunginosayhdistykset Helka ry:n, asukkaiden edustajien sekä ostoskeskusräittäjien välille. (Ostarit osana kaupunkia)

[Asukkaan] [...] *huomio kiinnitetään omatoimiseen valvontaan ja turvallisuusviestintään, pelastussuunnitteluun sekä rakenteelliseen ja tekniseen paloturvallisuuteen. Omavalvonnalla pyritään tavoittamaan asuinkiinteistöt aikaisempaa kattavammin, lisäämään asukkaiden turvallisuustietoa sekä auttamaan asukkaita havainnoimaan riskejä ja turvallisuuspuutteita ja korjaamaan niitä. (Asuinkiinteistöjen turvallisuuden omavalvonta)*

ii) Onnettomuuksien, rikosten tai muiden ei-toivottavien tapahtumien ja prosessien ennaltaehkäisy sekä yleensä turvallisuustilanteeseen ennalta vaikuttaminen

Motiivit ovat yhteisiä seuraaville hankkeille: 1) Turvallisuuden mittarit, 6) Yli Hyvä Juttu – toimintamalli, 7) Nuorten rikosasioiden sovittelu, 10) Pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyö radikalisoitumisen estämiseksi, 12) Koti- ja vapaa-ajan tapaturmatyön koordinaatio ja 13) Jalkautuva työ.

Ennalta estävyyden nimissä myös ”tavallisen” kansalaisen on luovuttava sivustakatsojan roolista ja tultava osaksi proaktiivista yhteiskuntaa sekä oltava mukana torjumassa

mahdollisia vaaroja ja uhkia (Opitz 2011, 95). Ennalta estävään toimintaan osallistuminen viranomaisten apuna voi myös tarjota kansalaiselle konkreettisen tavan kantaa vastuunsa yhteisöä ja yhteiskuntaa kohtaan. Ennakoinnin ja ennalta estävyyden tärkeyttä korostaa myös huomautus kyseisten asioiden puuttumisesta, kuten alla ensimmäisessä lainauksessa. Ennakointia ja ei-toivottavien tapahtumien ennaltaehkäisyä korostetaan ao. lainauksissa. Turvallisuussuunnitelmassa esitetään myös, että ”ennalta estävyys on poliisitoiminnan lähtökohta” (Hkt 2015, 17). Maininta on yhdenmukainen poliisin ennalta estävän toiminnan strategiassa esitetyn vision kanssa, joka toteaa ”Vähemmän rikoksia, enemmän turvallisuutta – yhdessä ennakoivasti toimien” (Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018). Seuraavassa esimerkit kustakin tähän luokkaan kuuluvan hankkeen esittelystä:

Niin sanottua ennakoivaa tutkimusta ei ole turvallisuusaiheista [Helsingin kaupungin] tietokeskuksessa tehty. (Turvallisuuden mittarit)

Tarkoituksena on ennalta ehkäistä lasten ja nuorten syrjäytymistä tarjoamalla mukavaa ja edullista tekemistä. Palokuntanuorisotoiminta tarjoaa syrjäytymisuhan alla eläville lapsille ja nuorille edullisen harrastuksen, jossa voi oppia palomiestaitojen lisäksi monia hyödyllisiä taitoja, kuten ensiapua ja alkusammutusta. (Yli Hyvä Juttu -toimintamalli)

Sovittelun on nähty olevan erityisesti nuorille rikoksentekejiä hyvä keino ennaltaehkäistä tulevia rikoksia. (Nuorten rikosasiain sovittelu)

Helsingissä on vuodesta 2013 toiminut väkivaltaisen ekstremismin ennaltaehkäisyn yhteistyöverkosto. (Pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyö radikalisoitumisen ennaltaehkäisemiseksi)

[Helsingin kaupunginjohtajan asettaman] Työryhmän tehtävänä oli edistää olemassa olevien koti-, vapaa-ajan ja liikuntatapaturmien ehkäisemiseksi tehtyjen valtakunnallisten ohjelmien toimeenpanoa ja juurruttaa turvallisuustyötä osaksi hallintokunnan normaalia työtä, [...]. (Koti- ja vapaa-ajan tapaturmatyön koordinaatio)

On todettu, että katuelämän ilmiöitä havainnoimalla voidaan estää ongelmien syvenemistä ja laajenemista sekä ennaltaehkäistä esim. ihmisten joutumista syvemmälle rikoskierteeseen saamalla heidät avun piiriin ajoissa. (Jalkautuva työ)

iii) Eräiden asukkaiden ajateltu kyvyttömyys autonomiaan tai heidän toisille aiheuttama turvattomuuden tunne ja häiriö

Motiivit ovat selvimmin toiminnan pontimena hankkeissa 3) Pakka-toimintamalli, 8) Olen Muslimi Olen Suomalainen -ohjelma, 9) Erilainen naapuri -toimintamalli ja 11) Matalan kynnyksen toimintakeskus Länsi-Helsinkiin. Toiminnan kohteina ovat ”epäonnistuneet” kansalaiset, eräänlaiset ”antikansalaiset” ja muun muassa maahanmuuttajat, joiden katsotaan olevan ilman apua usein kyvyttömiä harjoittamaan vastuullista itsensä hallintaa ja jotka ovat hyväksyttävänä pidettävien moraalisten yhteisöjen ulkopuolella tai jopa moraalittomien yhteisöjen jäseniä (Rose 1999, 259). Lisääntynyt kontrolli erilaisten mentorointien oheistoimena katsotaan välttämättömäksi näiden usein jatkuvasti hyvinvointipalveluja käyttävien yksilöiden autonomian vahvistamiseksi (Dean 2002, 47-48). Monista ympäristölleen aiheutuvista ongelmista ja peloista huolimatta näiden ”erilaisten naapureiden” ja holhoamisen tarpeessa olevien ihmisten kanssa on tultava toimeen. Seuraavat lainaukset ovat esimerkkeinä tähän luokkaan kuuluvien hankkeiden esittelystä.

Pakka on suomalainen toimintamalli päihdehaittoja ehkäisevälle paikalliselle työlle, jonka painopiste on alkoholin, tupakan ja rahapelien saatavuuteen puuttumisessa. [...] Toimenpiteisiin liittyy muun muassa valvonnan intensiivisempi seuranta, tarjoilun estäminen päihtyneille sekä teemaan liittyvien asioiden kouluttaminen. (Pakka-toimintamalli)

Suomessa elävien musliminuorten keskuudessa on tunnistettavissa ulkopuolisuuden kokemus muslimina länsimaalaisessa yhteiskunnassa. (Olen Muslimi Olen suomalainen -ohjelma)

[...] lapset ja nuoret kokevat ikäviksi paikat, joissa on päihteenkäyttäjiiä ja häiritsevästi käyttäytyviä aikuisia. (Eirilainen naapuri -toimintamalli)

Toimintakeskustoiminnalla pyritään saamaan kontaktia palveluiden välinputoajiin ja heihin, jotka eivät itse aktiivisesti kykene hakeutumaan palvelujen piiriin. (Matalan kynnyksen toimintakeskus Länsi-Helsinkiin)

Kärkihankkeissa kuvatuissa toimissa toimijuuden alulle panevina agentteina (tekijöinä) on pääosin kolme taho: kaupungin eri hallintokunnat, poliisi ja kolmas sektori (Hkt 2015, 5). Toiminta on vaihe siinä kokonaisuudessa, jossa instituutiot, vapaaehtoistyötä tekevät ryhmät ja yksittäiset ihmiset pyritään sitomaan konkreettisesti esitetyn turvallisuusajattelun sommitelmaan. Toimintamalleille on tyypillistä, että niissä yhdistyy virallinen valvonta ja sääntely epäviralliseen sosiaaliseen sääntelyyn.

Identifikaatio

Turvallisuussuunnitelma suostuttelee identifioitumaan (samastumaan) suunnitelmaan tavalla, joka on yhdenmukainen representaatiossa ja toiminnassa ilmenevän linjan kanssa. Yksilön odotetaan jatkuvasti pyrkivän tarkkailemaan elämäntapaansa ja suhteitaan tavoitteena itsensä parantaminen. Tämän perusteella hänen oletetaan pystyvän tekemään punnittuja ja oikeita valintoja itsensä kehittämiseksi ja muokkaamiseksi ulkoisten auktoriteettien ja oman eettisen työn avulla. Kansalaisia rohkaistaan osallistumaan päätöksentekoprosesseihin ainakin niin kauan kuin tämä on linjassa ennalta määrättyjen hallinnallisten tavoitteiden kanssa (Petersen & Lupton 1996, 64, 148).

Ohjelmaan identifioitumisen myötä turvattomuuden tunteen ajatellaan vähenevän. Turvallisuuden tunnetta voi pitää yhtenä oleellisena hyvinvoinnin osa-alueena, joka kytkeytyy monin tavoin ja montaa eri reittiä yksilön elämään ja niihin valintoihin, joita hän joutuu tekemään tavoitteenaan (erityisesti taloudellinen) hyvinvointi. Yksilön autonominen subjektiviteetti on resurssi esimerkiksi turvallisuuden sateenvarjon alle koottujen tavoitteiden toteutumiseksi. Identifikaation yhdeksi tavoitteeksi muodostuu siten yksilön kyky ohjata itseään niiden päämäärien suuntaisesti, jotka turvallisuuden problematisoinnissa on nähty kehittämistä ja korjaamista vaativiksi asioiksi (ks. Miller & Rose 2008, 49-50).

Autonomisia yksilöitä ei voida tämän kaltaisessa asiassa suoraan käskää autoritaarisessa hengessä, koska riittävän vakavaa perustelua tällaiseen, esimerkiksi hengen- tai loukkaantumisen vaaraa, ei suoranaisesti ole. Vastuunottoon kannustetaan paitsi itsestä, myös lähimmäisestä, ja talkoohengessä koetetaan kehittää innovaatioita infrastruktuurin paremmalle toiminnalle. Kuitenkin kannustamiseen liittyy helposti jollain tavoin velvoittava vivahde toimia tietyllä tavalla tietyssä tilanteessa. Henkilökohtaiseen yhteiskunnalliseen vastuuseensa voimakkaasti identifioitunut kaupunkilainen voi kokea suositukset jopa käskyinä. Alla olevat kolme lainausta ovat esimerkkejä siitä, miten suunnitelman kirjoittajat (viranomaistahot/valtio) pyrkivät ohjaamaan yksilöitä ja yrittäjiä kannustamalla heitä suunnitelman toteutumista edistävään käyttäytymiseen.

”Kaupunkilaisia kannustetaan myös ottamaan vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä, mutta tarvittaessa asukkaalle turvataan aukoton apu.” (Hkt 2015, 7)

”Rakennusvirasto kannustaa myös urakoitsijoita kehittämään talvihoidon menetelmiä [...]” (mt., 25)

”Helsinkiäisiä kannustetaan ilmoittamaan huomaamiaan ulkovalaistuksen vikoja kaupungille vikatietojärjestelmän kautta.” (mt., 26)

Seuraavissa lainauksissa retoriikka tukee kohteena olevan yleisön identifioitumista yhteisiin intresseihin *lisäämiseen* ja *auttamiseen* liittyvien myönteisten mielikuvien kautta. Kyseessä on vallassa olevan tahon käyttämä kieli, joka näennäisestä pyyteettömyydestään huolimatta jähmettää aselman. Diskurssiin sisältyy myös implisittinen lupaus toivottujen tulosten saavuttamisesta (vrt. Miller & Rose 2008, 34).

*”Omaravonnalla pyritään tavoittamaan asuinkiinteistöt aikaisempaa kattavammin, **lisäämään** asukkaiden turvallisuustietoa sekä auttamaan asukkaita havainnoimaan riskejä ja turvallisuuspuutteita ja korjaamaan niitä.” (Hkt 2015, 31)*

*”Tavoitteena on **auttaa** osapuolia löytämään [nuorten rikosasiain sovittelussa] keskenään heitä tyydyttävät ratkaisut ja keinot aiheutuneiden haittojen hyvittämiseksi.” (mt., 32)*

Yhteisöllisyys on ollut taikasana jo 1980-luvulta saakka, kun on haluttu vaikuttaa myönteisesti tunteeseen yhteisestä hyvinvoinnista (Walklate 2002, 62). Omaehtoiseen toimintaan viittaaminen on samalla vihje ympäröivään yhteisöön kuulumisesta ja sen tuottamista veloitteista, joiden puitteissa toiminta kuitenkin tapahtuu keskinäisen tasa-arvoisuuden puitteissa. Yhteisö saatetaan silloin kokea läheisempänä ja läpinäkyvämpänä, jolloin *kiinnittyminen* siihen luonnollisesti helpottuu. Alla oleva lainaus on esimerkki tästä:

[Matalan kynnyksen toimintakeskuksissa] *”pyritään luomaan omaehtoista yhteistoimintaa, johon asukkaat voivat **kiinnittyä**.” (mt., 35)*

Seuraavassa lainauksessa korostetaan vieraasta kulttuurista saapuneiden nuorten identiteetin *vahvistamista*. Epäselväksi tosin jää, mitä identiteetin vahvistaminen oikeastaan tarkoittaa. Ilmeinen taustalla oleva tavoite on kuitenkin lisätä sosiaalista koheesiota yhteiskunnassa, mikä myös ilmaistaan hankkeen yhdeksi tavoitteeksi toisaalla tekstissä.

[Olen Muslimi Olen Suomalainen -ohjelman] *”tavoitteena on tarjota eri etnisen taustan omaaville nuorille nuorisotaloilla ja kouluissa suunnattua työskentelyä, jolla **vahvistetaan** kahden kulttuurin välillä elävien nuorten identiteettiä omasta itsestään ja uskostaan [...]” (mt., 33)*

Lasten ja nuorten elämää sivuavien turvallisuuskysymysten suhteen identifioimispyrkimys ei näytä kohdistuvan suoraan lapsiin ja nuoriin vaan enemmän lapsi- ja nuorisotyöstä vastaaviin aikuistahoihin ja vasta välillisesti heidän kauttaan lapsiin ja nuoriin. Esimerkkinä Yli Hyvä Juttu -toimintamallissa nuoriso- ja sosiaalityöntekijät tarjoavat sopimuspalokuntatoimintaa 7-17-vuotiaille erityistä tukea tarvitseville nuorille. Tällöin *”tavoitteena on, että nuoriso- ja sosiaalitoimen työntekijät voivat aktiivisesti ohjata erityistä tukea tarvitsevia lapsia ja nuoria mukaan sopimuspalokuntatoimintaan”* (Hkt 2015, 32). Ensisijaiseksi toiminnan tavoitteeksi ei kuitenkaan aseteta palokuntataitojen oppimista vaan lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy. Palokuntataitojen oppimisen myötä nuorista saadaan toisaalta reservejä mahdollisten kriisitilanteiden varalle, vaikka asiaa ei tässä yhteydessä tuoda julki. Nuoret tulee saada näkemään itsensä hyödyllisinä ja hyvien asioiden tekijöinä, pois syrjäytymiskierteestä. Kuten turvallisuussuunnitelmassa sekä sisäisen turvallisuuden

ohjelmissa on todettu, syrjäytymisen katsotaan olevan yhteydessä rikollisuuteen ja sitä pidetään erityisesti sisäisen turvallisuuden suurimpana uhkana (esim. SM 2008; SM 2012). Syrjäytyminen on lisäksi ilmeinen uhka myös tavoitellulle identifioitumiselle.

Johtopäätökset

Tulkintani mukaan Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa painottuu turvallisuuden laaja-alainen, biopoliittinen käsittäminen ja soveltaminen. Turvallisuussuunnitelma voidaan nähdä kokonaisuutena, jonka tavoitteena on edistää elämän sujumista toivotulla ja ennakoidulla tavalla. Tällöin ei olla kiinnostuneita vain lain noudattamisesta tai kurin ja järjestyksen säilymisestä. Taustalla vaikuttava yleisempi motiivi on ihmisten käyttäytyminen ja tarvittaessa sen kääntäminen tavoitteiden mukaiseksi. Tarvitaan tietoa sekä erilaista varautumista elämän, menestyksen ja hyvinvoinnin varmistamiseksi myös alueellisesti ja paikallisesti.

Analysin perusteella näyttäisi siltä, että kaupungin asukkaille (ryhmän jäsenenä tai yksilönä), joiden elinympäristöön, käyttäytymiseen ja asenteisiin halutaan vaikuttaa, oletetaan tai pyritään rakentamaan turvallisuussuunnitelmassa positio, jossa heidän ajatellaan olevan paitsi kohteena, myös mukana toteuttamassa turvallisuushankkeita. Analyysi kertoo siitä, millaisen suunnitteludiskurssin kautta tällaista positiota rakennetaan ja hahmotellaan sitä identiteettiä, jonka suuntaan kohteina olevien ryhmien ja yksittäisten kansalaisten eettisellä työllään halutaan ponnistelevan (ks. Dean 2007, 102; Fairclough 2010, 428, myös Machin & Mayr 2012, 100-101). Käytännössä position rakentaminen ja turvallisuuden eri ulottuvuudet suunnitelmassa eivät toteudu kuitenkaan ilman kuria (individualisoivaa anatomopolitiikkaa), joten kuri toimii turvallisuuden elementtien ja biopolitiikan kokonaisuuden osana (Foucault 2007, 55-63; 2010, 102). Esimerkkeinä kurista pidän kehotusta päihtyneelle anniskelun estämisestä ja vaatimuksia valvonnan tehostamisesta eri yhteyksissä.

Turvallisuussuunnitelmaan liittyneen kyselyn perusteella asukkaat ovat ensisijaisesti huolissaan sellaisista turvallisuuteen liittyvistä kysymyksistä, joihin poliittiset päätöksen tekijät tai sosiaalitoimi voisivat vaikuttaa kansalaisten oikeuksia säätelevien lakien välityksellä. Poliittiseen päätöksentekoon on yhteydessä myös eriarvoisuuden ja köyhyyden lisääntyminen, mikä pannaan merkille turvallisuussuunnitelmassa (Hkt 2015, 7). Noudatettua politiikkaa ei kuitenkaan nimetä uhkaksi turvallisuudelle. Fairclough'n (2003, 202-203) mukaan nykypolitiikan seurauksena ero rikkaiden ja köyhien välillä kasvaa, mikä on sinänsä merkinnyt turvallisuuspuheen lisääntymistä voimakkaasti.

Representaatiossa rakentuva huoli koostuu lukuisasta joukosta ilmiöitä, jotka aiheuttavat asukkaille turvattomuutta. Kyseiset asiat esitetään yhteiseksi huolenaiheeksi ja konkreettiset uhat nimetään. Avoin tiedonkeräys johdattelie asukkaat miettimään turvallisuuttaan (ja ehkä huolestumaan siitä). Vaikka turvallisuuden käsitettä ei varsinaisesti yritetä määrittellä, niin sille ominaisia piirteitä kuvataan ja käsitettä rajataan myös turvallisuuden negaation, turvattomuuden avulla. Kun julkisen vallan edustajat puhuvat turvallisuudesta, niin kitkattoman, ilman suuria yllätyksiä, rikoksia tai onnettomuuksia tapahtuvan asioiden sujumisen ("kiertokulun") on katsottava olevan (biopoliittisen) turvallisuuden ydinasia. Tavoite on saada "elämä elämään" (to make life live) (Dillon & Lobo-Guerrero 2008, 269). Oleelliseksi kansalaisen kannalta muodostuu vaikuttaminen omakohtaiseen turvallisuuden tunteeseen, jota representaation avulla pyritään lisäämään ja tukemaan. Turvallisuutta sisäisenä kokemuksena voisi luonnehtia eksistentiaaliseksi, henkilökohtaiseksi tuntemukseksi siitä maailmasta, jossa elämme. Ennalta ehkäisevä turvallisuustyö viitannee sen sijaan mieluummin konkreettisempiin turvallisuustoimiin.

Toiminnan suhteen tekstissä esitetyn materiaalsen toiminnan ohjaus-, seuranta- ja arviointivastuu on kaupunginkanslian turvallisuus- ja valmiusyksiköllä (Hkt 2015, 5). Toimenpiteet sisältävät suunnitelmia konkreettisista hankkeista erityisesti ongelmallisiksi

katsottujen ryhmien ja henkilöiden elämän muuttamiseksi toivottua potentiaalia sisältäväksi. Hankkeisiin sisältyy myös valistusta turvallisuuden ”oikeanlaiseksi” ymmärtämiseksi. Hankkeiden kautta kerrotaan pyrittävän ”omalta osaltaan” vastaamaan asukkaiden kokemuksiin turvallisuuteen ja viihtyisyyteen liittyviin ongelmiin. Moni hanke merkitsee käytännössä interventiota tavalla tai toisella ongelmalliseksi nähtyjen ihmisten tai ryhmien elämään ja käyttäytymiseen. Heidän elämästään katsotaan puuttuvan tuottava potentiaali toivottavassa määrin. Toisaalta haasteeksi nimetään ”todellisen” turvallisuustilanteen hahmottaminen ja parantaminen. Esimerkiksi rikos- tai onnettomuustilastojen todetaan korreloivan ajoittain huonosti koetun turvallisuuden suhteen – rikosten ja onnettomuuksien pelko on aiheettoman korkea. Kyse lienee silloin hieman eri asiasta kuin kansalaisten esittämissä huolissa, joissa on mukana henkilökohtaisia painotuksia ja erityispiirteitä.

Identifioitumiseen turvallisuussuunnitelmassa johdatellaan eri tavoin, selvimmin ehkä hankkeiden puitteissa. Kollektiivista vastuuta painotetaan implisiittisesti korostamalla henkilökohtaista vastuuta. Ohjataan lisäksi huomioimaan erityisesti syrjäytymisuhan alla olevat ja maahanmuuttajat. Identifioitumista tuetaan edistämällä sellaisia eettisen substanssin alueita, joiden suhteen kohteina olevilta ryhmiltä ja yksilöiltä odotetaan muutosta. Muutosta indikoi esimerkiksi jokin aikaisemmasta poikkeava tapa reagoida turvallisuuteen kytkettyyn ilmiöön. Tällaisia ovat muun muassa siirtyminen vahinkoja ja ongelmia jälkikäteen korjaavista ajattelutavoista niiden ennalta estämiseen, varautumisajatteluun identifioituminen sekä henkilökohtaisen vastuun tunnistaminen.

Näyttää siltä, että turvallisuus ymmärretään Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelmassa jossain määrin kahtalaisena. Turvallisuutta on ensinnäkin yleisen järjestyksen ja kontrollin säilyminen, ”kova” turvallisuus, jonka ylläpitoon valtiolla on tarvittaessa väkivallan käytön monopoli. Toisaalta puhutaan ”hyvinvointiturvallisuudesta”, jolla tarkoitetaan ”pehmeämpää” turvallisuutta ja turvallisuussuunnitelman mukaan sitä, että erilaiset turvallisuushat toteutuisivat mahdollisimman harvoin, niihin osattaisiin varautua ennakolta ja ihmisten ei tarvitsisi tuntea pelkoa (Hkt 2015, 4).

Turvallisuussuunnitelmassa ei nähdä turvallisuutta samalla tavoin kaupunkilaisen ja toisaalta viranomaisen näkökulmasta. Selvimmin tämä on mielestäni havaittavissa siinä, että kyselyn perusteella kaupunkilaisten yleisimmän mainitsema turvallisuuden huoli liittyy terveyteen ja hyvinvointiin. Viranomaistoimissa asian yhteydessä painottuvat erilaiset poikkeavat ilmiöt, joilla katsotaan olevan yhteys terveyteen (syrjäytyminen, päihteet jne.) ja jotka tietenkin ovat sinänsä huolestuttavia. Kaupunkilaisten kokemaan turvallisuuteen liittyvä huoli saattaa olla kuitenkin paljon omakohtaisempi: ”miten minulle käy, jos terveyteni pettää ja voinko olla varma, että saan silloin tarvitsemani apua?” Huolenaiheiden painottuminen vastauksissa viittaa mielestäni jo edellä todettuun asiaan – kaupunkilaiselle turvallisuus on sisäinen kokemus tai tunne. Sen sijaan viranomaiselle asia näyttää enemmän teknisenä kysymyksenä. Viranomainen arvioi tilannetta erilaisten laskennallisten suureiden välityksellä, esimerkiksi tapausten lukumäärien, toiminnan tehokkuuden, henkilötyövuosien, riskin, budjetoinnin ja muiden voittopuolisesti taloudessa käytettävien mittareiden avulla. Biopolitiikan kannalta asiassa ei ole mitään ihmeellistä – suuri osa biopolitiikan hallinnan ideasta on elämän saattamisessa taloudellisesti hyödylliseksi.

Turvallisuuspuhe on osa ketjua, jossa elämä integroidaan sitä hallitseviin ja ohjaviin tekniikoihin. Kuitenkin, elämä pakenee jatkuvasti näitä ohjausyrityksiä (Foucault 2010, 105). Koska myös yhteiskunta muuttuu, uudenlaiset olosuhteet vaativat turvallisuussuunnitteluun jatkuvasti päivityksiä. Tämä on jatkuva haaste sille problematisoinnille, jonka tuloksena suunnitelmia laaditaan.

Aineisto

Helsingin kaupunki (2015) Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelma. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2015:28. Helsingin kaupunginkanslia. Helsinki. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2015/Helsingin_kaupungin_turvallisuussuunnitelma.pdf

Lähteet

- Agamben, G. (1998) *Homo Sacer: Sovereign Power and Bare Life*. Stanford. Stanford University Press.
- Arendt, H. (2006) *Between Past and Future. Eight Exercises in Political Thought*. Penguin Books, Lontoo & New York.
- Arvanitis, A. (2013) ”BIOPOLIS”: Biopolity for Greener and More Livable Cities. *Cadmus* 2(1) 100-113.
- Buchanan J. (2004) Missing links? Problem drug use and social exclusion. *Probation Journal* 13(4) 387-397. <https://doi.org/10.1177/0264550504048246>.
- Campbell, E. (2019) Three-dimensional security: Layers, spheres, volumes, milieus. *Political Geography* 69 10-21. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2018.11.010>
- Clancey, G., Lee, M. & Crofts, T. (2012) ‘We’re not Batman’ – Roles and expectations of local government community safety officers in New South Wales. *Crime Prevention and Community Safety* 14(4) 235-257.
- Crawford, A. (1998) *Crime Prevention & Community Safety. Politics, Policies & Practices*. Longman, Harlow.
- Crawford, A. & Lister, S. (2004) The patchwork shape of reassurance policing in England and Wales. Integrated local security quilts or frayed, fragmented and fragile tangled webs. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management* 27(3) 413-430. <https://doi.org/10.1108/13639510410553149>
- Dean, M. (1999) *Governmentality. Power and Rule in Modern Society*. Sage Publications, Lontoo, Thousand Oaks & New Delhi.
- Dean, M. (2002) Liberal government and authoritarianism. *Economy and Society* 31(1) 37-61 [online Dec 07 2010] <https://doi.org/10.1080/03085140120109240>
- Dean, M. (2007) *Governing societies. Political perspectives on domestic and international rule*. Open University Press, Berkshire.
- Dillon, M. & Lobo-Guerrero, L. (2008) Biopolitics of security in the 21st century: an introduction. *Review of International Studies* 34(2) 265-292.
- Esposito, R. (2006) The Immunization Paradigm. *Diacritics* 36(2) 23-48.
- Esposito, R. (2008) *Bios: Biopolitics and Philosophy*. University of Minnesota Press, Minneapolis & Lontoo.
- Fairclough, N. (1995) *Media discourse*. Hodder Education. Lontoo.
- Fairclough, N. (2003) *Analysing Discourse. Textual analysis for social research*. Routledge. Lontoo & New York.
- Fairclough, N. (2010) *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language. 2. painos*. Routledge, Lontoo & New York.
- Foster, J. (2000) Social exclusion, crime and drugs. *Drugs; Education, Prevention and Policy* 7(4) 317-330.
- Foucault, M. (2004) *Society must be defended*. Picador. New York.
- Foucault, M. (2007) *Security, Territory, Population*. Palgrave Macmillan, New York.
- Foucault, M. (2010) *Seksuaalisuuden historia*. Gaudeamus, Helsinki.
- Gee, J. (1996) *Social Linguistics and Literacies: Ideology in Discourses*. Taylor & Francis Ltd, Lontoo.
- Gordon, C. (1991) *Governmental Rationality: An Introduction*. Teoksessa Burtchell, G., Gordon, C. & Miller, P. (toim.) *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, 1-51. Chigaco University Press, Chigaco.
- Grove, K. (2010) Insuring ”Our Common Future?” Dangerous Climate Change and the Biopolitics of Environmental Security. *Geopolitics* 15(3) 536-563.
- Hegemann, H. & Kahl, M. (2018) Security governance and the limits of depolitication: EU policies to protect critical infrastructures and prevent radicalisation. *Journal of International Relations and Development* 21(3) 552-579. <https://doi.org/10.1057/s41268-016-0078-5>
- Herzog, B. (2016) Discourse analysis as immanent critique: Possibilities and limits of normative critique in empirical discourse studies. *Discourse & Society* 27(3) 278-292. <https://doi.org/10.1177/0957926516630897>
- Hkt (2015) Helsingin kaupungin turvallisuussuunnitelma. Helsingin kaupungin keskushallinnon julkaisuja 2015:28. Helsingin kaupunginkanslia. Helsinki. https://www.hel.fi/static/kanslia/Julkaisut/2015/Helsingin_kaupungin_turvallisuussuunnitelma.pdf
- Hudson, N. F., Kredenweis, A. & Carpenter, C. (2013) *Human Security*. Teoksessa Shepherd, L.J. (toim.) *Critical Approaches to Security. An introduction to theories and methods*, 24-36. Routledge. Lontoo & New York.
- Islam, A. (2017) Migration and security: in search of reconciliation. *Migration Letters* 14(3) 371-383.
- Jaeger, H.-M. (2010) UN reform, biopolitics, and global governmentality. *International Theory* 2(1) 50-86. <https://doi.org/10.1017/S1752971909990182>

- Kainulainen, S. (2000) Sosiaalinen turvallisuus ja yhteiskunnan rakenne. Teoksessa Niemelä, P. & Lahikainen, A. R. (toim.) *Inhimillinen turvallisuus* 287-304. Vastapaino, Tampere.
- Kaisto, J. (2010) Kääntämisen sosiologia hallinnan analytiikan työkaluna. Teoksessa Kaisto, J. & Pyykkönen, M. (toim.) *Hallintavalta. Sosiaalisen, politiikan ja talouden kysymyksiä*, 49-70. Gaudeamus, Helsinki.
- Kekkonen, J. (2013) Aika, paikka ja kontrollipoliittikka – ajatuksia kontrollipoliittikan muutosten selittämisestä. Teoksessa Lahti, J. (toim.) *Rikosoikeuden muutos 1960-luvulta 2010-luvulle*. Pekka Koskisen muistojulkaisu, 8-16. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan julkaisut. Helsinki.
- Koskela, H. (2009) *Pelkokierre. Pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta*. Gaudeamus, Helsinki.
- de Larrinaga, M. & Doucet, M. (2008) Sovereign Power and the Biopolitics of Human Security. *Security Dialogue* 39(5) 517-537. <https://doi.org/10.1177/0967010608096148>
- van Leeuwen, T. (2016) Discourse as the recontextualization of social practice – a guide. Teoksessa Wodak, R. & Meyer, M. (toim.) *Methods of Critical Discourse studies 3rd ed.*, 137-153. Sage Publications, Lontoo.
- Lemke, T. (2011) *Biopolitics. An Advanced Introduction*. New York University Press New York & Lontoo.
- Lemke, T. (2012) *Foucault, Governmentality and Critique*. Paradigm Publishers, Boulder & Lontoo.
- Lessenich, S. (2011) Constructing the Socialized Self. Mobilization and Control in the "Active Society". Teoksessa Bröckling, Ulrich, Krasmann, Susanne & Lemke, Thomas (toim.) *Governmentality. Current Issues and Future Challenges*, 304-319. Routledge, New York & Lontoo.
- MacDonald, R. & Marsh, J. (2002) Crossing the Rubicon: Youth transitions, poverty, drugs and social exclusion. *The International Journal of Drug Policy* 13(1) 27-38.
- Machin, D. & Mayr, A. (2012) *How To Do Critical Discourse Analysis? A Multimodal Introduction*. Sage Publications, Lontoo.
- Mesko, G. & Lobnicar, B. (2005) The contribution of local safety councils to local responsibility in crime prevention and provision of safety. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management* 28(2) 353-373.
- Miller, P. & Rose, N. (2008) *Governing the Present*. Polity. Cambridge & Malden.
- Myrskylä, P. & Pyykkönen, T. (2015) Tulevaisuuden tekijät-Suomi ei pärjää ilman maahanmuuttoa. Eva analyysi No 42. <http://www.eva.fi/wp-content/uploads/2015/01/Tulevaisuuden-tekij%C3%A4t.pdf>
- Neocleous, M. (2000) Against security. *Radical Philosophy* 29(2) 7-15. <https://www.radicalphilosophyarchive.com/article/against-security>
- Niemelä, P. (2000) Turvallisuuden käsite ja tarkastelukehikko. Teoksessa Niemelä, P. & Lahikainen, A. R. (toim.) *Inhimillinen turvallisuus*, 21-37. Vastapaino, Tampere.
- OM (1999) *Turvallisuustalkoot. Kansallinen rikosentorjuntaohjelma. Kansallinen rikosentorjuntaneuvosto*. Oikeusministeriö, Helsinki.
- Opitz, S. (2011) *Government Unlimited. The Security Dispositif of Illiberal Governmentality*. Teoksessa Bröckling, Ulrich, Krasmann, Susanne & Lemke, Thomas (toim.) *Governmentality. Current Issues and Future Challenges*, 93-114. Routledge, New York & Lontoo.
- Petersen, A. & Lupton, D. (1996) *The New Public Health. Health and Self in the Age of Risk*. Sage Publications, Lontoo, Thousand Oaks & New Delhi.
- Rose, N. (1999) *Powers of Freedom. Reframing political thought*. Cambridge University Press, Cambridge.
- SM (2004) *Arjen turvaa. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäministeriön julkaisuja 44/2004*. Sisäministeriö, Helsinki.
- SM (2008) *Turvallinen elämä jokaiselle. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäministeriön julkaisuja 16/2008*. Sisäministeriö, Helsinki.
- SM (2012) *Turvallisempi huominen. Sisäisen turvallisuuden ohjelma. Sisäministeriön julkaisuja 26/2012*. Sisäministeriö, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-491-761-2>
- SM (2014) *Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018*. Sisäministeriön julkaisu 2/2014. Sisäministeriö, Helsinki. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79008/Poliisinennaltaestavatoiminnanstrategia vuosille 2014-2018.pdf?sequence=1>
- SM (2017) *Hyvä elämä – turvallinen arki. Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden strategiasta 5.10. 2017*. Sisäministeriön julkaisu 15/2017. Sisäministeriö, Helsinki. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-138-1>
- Sulkunen, P. & Törrönen, J. (1997) *Puhujakuva: enonsiaation rakenteet*. Teoksessa Sulkunen, P. & Törrönen, J. (toim.) *Semiottisen sosologian näkökulmia. Sosiaalisen todellisuuden rakentuminen ja ymmärrettävyys*, 96-126. Gaudeamus, Helsinki.
- Tuominen, M. & Laihin, E. (2013) "Stadiin kuuluu pieni rosoisuus"- Helsingin turvallisuustutkimus. *Tutkimuksia* 2013:4. Helsingin kaupungin tietokeskus, Helsinki. http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/14_01_07_Tutkimuksia_4_13_Tuominen.pdf
- Törrönen, J. & Korander, T. (2005) Preventive Policing and Security Plans: The Reception of New Crime Prevention Strategies in Three Finnish Cities. *Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime*

- Prevention 6(2) 106-127. <https://doi.org/10.1080/14043850500404197>
- Törrönen, J. & Tryggvesson, K. (2015) Alcohol, Health and Reproduction. *Critical Discourse Studies* 12(1) 57-77. <https://doi.org/10.1080/17405904.2014.934386>
- UN Development Programme (1994) Human Development Report. Oxford University Press. New York.
- UN Human Commission on Human Security (2003) Human Security Now. United Nations. New York.
- Vantaa (2013) Turvallisuussuunnitelma 2013-2016. Vantaan kaupunki. https://www.vantaa.fi/instancedataprimo_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/105782_Turvallisuussuunnitelma_2013-h2016.pdf
- Virta, S. (2013) Governing urban security in Finland: Towards the 'European model'. *European Journal of Criminology* 10(3) 341-353. <https://doi.org/10.1177/1477370812473536>
- Walklate, S. (2002) Gendering crime prevention: exploring the tensions between policy and process. Teoksessa Hughes, G.; McLaughlin E. & Muncie J. (toim.) *Crime Prevention and Community Safety*, 58-78. Sage, Lontoo.
- Wodak, R. (1996) *Disorders of Discourse*. Longman, Lontoo.
- Wodak, R. & Meyer, M. (2016) *Critical discourse studies: history, agenda, theory and methodology*. Teoksessa Wodak, R. & Meyer, M. (toim.) *Methods of Critical Discourse Studies*. 3rd painos, 1-22. Sage Publications, Lontoo.
- Zedner, L. (2009) *Security*. Routledge, London & New York.